

Humaniteit

Er zijn grenzen. Dat zullen veel mensen beamen. De een denkt: 'grenzen aan wat Nederland kan toelaten aan asielzoekers'. De ander denkt: 'grenzen aan de middelen om asielzoekers te weren'.

Wat speelt er nu in ons? Allereerst onze zorgen vanwege de wens van de (meerderheid van de) Tweede Kamer om het helpen van mensen die zijn uitgeprocedeerd en hier niet meer mogen zijn, strafbaar te stellen. Het wetsvoorstel daartoe is een paar dagen geleden aangenomen. Daarnaast speelt de vraag rondom het kerkasiel in Kampen.

De familie Babyants is uitgeprocedeerd. Ze kunnen hier alleen nog maar zijn als de 24 uren kerkdienst voortgaat. Een kerkdienst waaraan wij meewerken. Sommige mensen denken: 'dat is toch burgerlijke ongehoorzaamheid'. Als het wetsvoorstel van een paar dagen geleden ook echt wet wordt, zal het meewerken aan de kerkdienst (waarschijnlijk) strafbaar zijn. Of die wet er al dan niet komt houdt ons op dit moment niet het meeste bezig. Wél dat er in de Tweede Kamer een meerderheid is met de wens tot deze wetgeving (en strafbaarstelling).

Wat zegt dat over het sentiment, de mentaliteit? Is het politiek? Is het echt het standpunt van de meerderheid van de Nederlanders? Is het democratie?

Als jurist leer je vanaf het begin van je studie dat er regels moeten zijn om een samenleving te ordenen. Dat je daar als mensen op mag vertrouwen. Daarmee leer je feitelijk ook dat het recht ten dienste van mensen staat. Het recht mag nooit tot een inhumaan resultaat leiden. De regels helpen daarbij, jazeker, maar ook mensen die de regels uitvoeren vanuit de universele waarde 'menschelijkheid'.

De asielwetgeving kent de mogelijkheid dat er rekening gehouden wordt met schrijnende (humanitaire) omstandigheden. Deze mogelijkheid is sinds een wetswijziging in 2019 op voorspraak van de VVD behoorlijk beperkt, maar hij bestaat nog steeds.

Het is zeer verontrustend dat die mogelijkheid niet wordt ingezet. Bij de familie Babyants bijvoorbeeld. Zij zijn uitgeprocedeerd. Dat is waar. Waarom zij niet mogen blijven? Omdat Oezbekistan een veilig land is. Waarom ze vorig jaar zomer van de rechter toch mochten blijven? Omdat de minister het standpunt dat Oezbekistan een veilig land is slechts op een (Amerikaans) onderzoek had gebaseerd. Daarom moest dat onderzoek opnieuw gebeuren. Vervolgens zal er nog een onderzoek zijn gevonden met de conclusie dat Oezbekistan een veilig land is, maar dat is geen openbare informatie, dus niet door ons te checken. Toen moest de familie Babyants alsnog worden uitgezet en belandden ze in de kerk in Kampen.

Juridisch zijn er geen mogelijkheden meer om bezwaar te maken, in beroep te gaan of een nieuwe asielaanvraag te doen. De familie Babyants deed in totaal vijf asielaanvragen. Allemaal op basis van hetzelfde argument: het is in Oezbekistan niet veilig *voor ons* en daarom zijn wij gevlucht.

Door het Nederlandse rechtsstelsel kon de familie Babyants tien jaar legaal in Nederland zijn. Twee kinderen werden in Nederland geboren. Nu moeten ze allemaal terug naar een land dat de kinderen niet kennen en waar de ouders in angst leven.

Wetgeving die tot een inhumane situatie heeft geleid. Een situatie waarin een overheidsorgaan kan optreden. Dat kan in dit geval op grond van een wetsartikel. Maar, ook zonder wetsartikel heeft een overheidsorgaan altijd de ruimte om te handelen op basis van redelijkheid en billijkheid. Er is dus altijd een middel om inhumane situaties op te heffen.

Dus: onze zorg is deze: dát dit middel niet wordt ingezet. Dat de wil er niet lijkt te zijn om humaniteit na te streven. Daarom blijven wij meedoen aan de 24 uren kerkdienst in Kampen. Daarom duiden wij niet alleen het wetsvoorstel als een zorg, maar het ontbreken van de notie dat wetgeving nooit inhumaan mag uitpakken. Dát is het echte gevaar.

Helene Westerik & Nicoline Swen

De Gele Bus